

PANORAMA

Onder redactie van

Mr. PHOA LIONG GIE.

Vaste medewerkers: Mr. Amir Sjarifoeddin, Mr. Muhamad Yamin, Liem Koen Hian,
Sanoesi Pane en vele anderen.

Abonnementsprijs: Een gulden per maand.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41, BATAVIA.

2 OCTOBER 1937

JAARGANG XI No. 40

INHOUD.

Rondblik.

Sprokkelingen:

Het Engelsche mobilisatie-plan.
De internationale der spionnen.
Bedorven jeugd.
Isabella van Castillie.

Actueele foto's.

Het Rijk Der Vrouw.

Kort Verhaal.

Film.

Illustraties.

Rondlelik

„Ik vrees, dat polemieken het gevolg zouden zijn, wanneer wij Japan een directe uitdaging zouden zenden. Onze plicht bepaalt zich to' het vaststellen van de algemeene beginselen en wij moeten een vonnis uitspreken over bepaalde soorten bombardementen.

Bruce.

„Nee, wij zijn hier niet bijeengekomen voor het opstellen van een vonnis in algemeene bewoordingen, doch om het conflict in het Verre Oosten te behandelen. Wanneer het woord Japan niet in den tekst zou worden opgenomen zou de resolutie geen beteekenis hebben. Ik zou dan weigeren ervoor te stemmen”.

Jordan, afgevaardigde van Nieuw-Zeeland.

Boverstaande aanhalingen zijn afkomstig van den diplomatieken correspondent van Havas en geven ons een aardig beeld te zien van de uiteenlopende houdingen van de verschillende vertegenwoordigers in den Volkenbond tijdens de zitting van de commissie van 23, die het conflict in

We zouden gebrek aan ruimte krijgen indien we alle meeningen van de binnen- en buitenlandsche pers hier aanhalen, we wilen er mee volstaan het artikel van den heer Ritman van 28 September in extenso over te nemen. Onder het hoofd „Schande” schreef de hoofdredacteur van „Het Bataviaasch Nieuwsblad” het volgende:

„Naar verluidt, heeft de fungerende Japansche consul-generaal, zij het officieus, beklaagd over de geringe appreciatie van de Europeesche pers hier te lande voor het Japansche standpunt in het conflict met China.

De appreciaties van de Japansche politiek loopen uit dien aard der zaak uiteen: wij herinneren ons overigens dat de rechten van de „jonge naties” en van de „have-nots”, waaronder dan ook Japan werd begrepen, ook in sommige Indische bladen soms zijn verdedigd met een vuur dat ons slechts kon verbazen. Géén verschil van meening echter bestaat over de methoden welke de Japanners toepassen om het „incident” met China op een voor hen „aangename” wijze op te lossen.

Het aantal non-combattanten dat als slachtoffer is gevallen van de Japansche luchtraids is volgens een betrouwbare schatting thans gestegen tot 7563.

Deze luchtaanvallen zijn gericht op militaire

het Verre Oosten behandelde.

De meedoogenlooze wijze waarop Japan het moreel van het Chineesche volk tracht te breken heeft, zooals „Het Nieuws van den Dag” heeft betiteld in vette headlines: „een kreet van afgrijzen over de wereld doen klinken”.

Een beeld van de „Bloody Saturday”. Een bom viel in de Nanking Road en.....

objecten; de burgerlijke bevolking die als slachtoffer valt wordt, zooals het dan heet, „per ongeluk” gedood. Wanneer men zich herinnert dat vele Chineezzen te Shanghai den dood hebben gevonden door bommen welke hun eigen landgenooten eveneens „per ongeluk” lieten vallen, is het mischien nog mogelijk voor een cynicus zijn veroordawarding te bedwingen.

Maar niet meer mogelijk is het zijn gevoelens te bedwingen bij het heden ontvangen bericht over den aanval van een Japanschen onderzeeër op Chineesche visschers. Deze daad zal een kreet van afgrijzen door de geheele wereld doen gaan. Chineesche jonken, waarvan vele vrouwen en kinderen der visschers aan boord hadden, zijn door een Ja-

pansche onderzeeër naar den bodem der zee gezonden met alle opvarenden: de Duitsche majboot Scharnhorst redde er tien van de omstreeks driehonderd.....

Er zijn geen woorden te vinden voor een daad van zoo gruwelijk geweld als waarvan de telegrammen ons in sobere bewoordingen verhalen: de onderzeeër, de visschersjonken vernietigend, mannen, vrouwen en kinderen, sommige gewond en

Dit grijpt ons in het hart en pijnigt ons: deze daad doet Japan meer schade in de wereld, die Godlof tich altijd nog genoeg zin voor het recht bezit om een handeling als deze te kwalificeeren als ver beneden de menschelijke waardigheid.

„Appreciatie voor het Japansche standpunt”? na dit optreden?

Schande! is het eenige woord dat ons uit de pen wijt

Aldus de heer Ritman. Nooit heeft bij ons weten een Indo-Chineesche journalist op zulk een heftige wijze gereageerd op de onmenselijke daden van de Japansche militairen. Na den heer Goudeover met zijn gevoevol artikel „Hoe lang nog?” volgt de in de Indische journalistieke kringen zoo bekende en sympathieke figuur, de heer Ritman met zulk een heftig, doch van mensche-

stervende, andere overgegeven aan den verdrinkingsdood... en vervolgens wegvarend onder het gegil van zijn slachtoffers.....

Hier kan een sprake zijn van eenige militaire noodzaak: hier kan men slechts denken aan een daad van afschuwelijke en moorddadige willekeur, van ziekelijke, sadistische vernietigingswoede. (Spaatiëring van ons. R e d.)

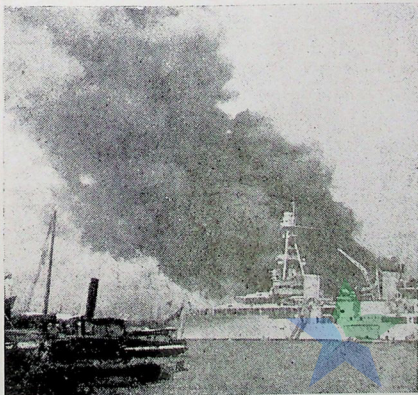
Het menschenabattoir in de buurt van het Zuiderstation te Shanghai.

lijkheid overvloeiend artikel. Begrijpelijk indien dit artikel niet slechts bij zijn Europeesche lezers appreciatie, doch in de eerste plaats weerklink heeft gevonden in de harten van zijn Chineesche lezers.

Het is geenszins onze bedoeling om het Indo-Chineesche sentiment op te zweepen, maar bij het lezen van de gruweldaden van de Japansche mariniers worden wij stil en vragen wij ons af: „Wat is toch de betekenis van God op deze wereld? Waarom laat Hij zulks toe?”

Een eenzaam gevoel overvalt ons bij het beseffen van al deze afschuwelijke daden, terwijl duizenden en nogmaals duizenden Japansche vrouwen ongetwijfeld bidden voor het leven van heur mannen, bidden opdat de vijand zoo vlot mogelijk worde verslagen.

We moesten iets wegslikken toen wij het bericht lazen van den grimmigen Chinees, die een tip van een mat oplichte, waardoor de Reutervertegenwoordiger de

Een hevige brand op het Pootung Point. Op den voorgrond de „Augusta”.

overblijfselen van een gruwelijk verminkt lichaam te aanschouwen kreeg, waarop de man slechts de woorden sprak: „Dit was mijn vrouw“.

Wij stellen onszelven bovenstaande vraag in alle oprechtheid, zonder een enkele gedachte om religieuze gevoelens van anderen te kwetsen.

Voor ons, die behooren tot de zoekenden, is het zoo moeilijk om te doorgronden de oorzaken van dit gebeuren dat toch in zoo flagranten strijd is met alle bestaande levensnormen.

* * *

De telegrammen meldden ons in de afgelopen week dat Bogomoloff, de ambassadeur van Sovjet-Rusland naar Moskou is vertrokken. We weten niet in hoeverre deze reis voor het verder verloop van den strijd in het Verre Oosten van belang is, doch de pers hecht daaraan een bijzondere waarde. We gelooven niet dat Bogomoloff naar zijn land is gegaan om te voldoen aan het verzoek der Japanners om China te verlaten. We gelooven eerder dat hij zeer ernstige besprekingen met zijn regering gaat houden over de situatie in China. Zou Rusland als resultaat van de besprekingen van Bogomoloff officieel of afficieus zich gaan werpen in dezen ongelijken strijd?

Wij hebben geleerd dat China in haar moeilijkheden niet behoeft te rekenen op hulp en steun van derden. Maar, is daar niet een spreekwoord dat heeft over het rollen van een dubbeltje? En zoo doen wij het beste met te wachten en te zien.

* * *

Alom beginnen stemmen op te gaan om Japan te boycotten. Geen boycot door Chineezzen, een, een erger middel: boycot door de gansche wereld c.q. de landen waar de Japansche goederen tot nu toe een gereeden aftrek hebben gevonden. Inderdaad zou een dergelijke actie, indien zij goed opgezet wordt en alle deelnemers zich solidair betoonen, binnen zeer korten tijd Japan „op de knieën“ brengen, edoch, de vraag is gewettigd of het wel zoover komen kan! Zou het thans dagelijks voorkomen van deze berichten omtrent een wereld-boycot misschien alleen bedoeld zijn om den psychologischen invloed daarvan op de oorlogvoerenden? Om bij de een den moed er in te houden en de andere te intimideeren? Gek, dat er geen afgevaardigde in de Volkenbondsvergadering bij al die praatpartijen opspringt en uit het geveugeld woord: „Don't talk about it, just do it now!“

Het Engelsche mobilisatie - plan.

door
Mr. M. Kann

Departementall gesproken moet het reeds opvallen, dat de Engelsche defensie anders georganiseerd is, van die van elk continentaal land ook. Er zijn drie ministers voor de portefeuilles betreffende de landsverdediging; en wel voor de departementen van marine, oorlog en luchtvaart. Dat is alles nog heel gewoon. Maar dan komt het uitzonderlijke: het ministerie van coordinatie der landsverdediging, waarvan Sir Thomas Inskip de bewindsman is. Wat doet deze man? Wat is de functie van dit nietszeggende en gemeinzinnige departement van coordinatie? Welke rol speelt deze coordinatie in de geweldige herbewapening waarop het Britsche Rijk zich nu, zooals iedereen weet, met verbeten energie heeft toegelegd?

Het antwoord op deze vraag is te vinden in het karakter van de Engelsche mobilisatieplannen. Want het is in de allereerste plaats het project der defensie van het Britsche Rijk, dat anders is dan het eerste beste in dossiers en stafbevelen bevatte mobilisatieplan van de een of andere Europeesche mogendheid. De Engelsche defensie stelt heel aparte eischen. Vandaar dat de theoretische opbouw ervan ook geheel anders is, een andere organisatie vereischt en aan andere departementen ondergeschikt is, dan waaraan wij voor zulke zaken gewoon zijn. Het is niet „Das Militär“, dat hier de leiding heeft. Het is de economie, het verkeerswezen, het politieke en militaire inzicht gezamenlijk. Vandaar dan ook dat de leiding der betreffende departementen is toevertrouwd aan bewindslieden, die elkander verstaan. De minister van marine is minister van oorlog geweest, de minister van oorlog vroeger minister van verkeerswezen.

Men heeft langen tijd gedacht, dat Engeland zich vrijwel alles zou laten welgevalen. Maar langzamerhand is een geweldige weermacht opgebouwd — een nieuwe en belangrijke factor in de Europeesche politiek. En voor zijn defensie heeft het Britsche Rijk een grootsch opgezet mobilisatieplan opgesteld.

Het is nu eenmaal noodzakelijk eerst een paar theoretische uiteenzettingen te geven om het verschil tusschen een „Engelsch“ en een „Europeesch“ mobilisatieplan te doen uitkomen. Het

Engelsche is in de eerste plaats economisch en politiek, het continentale is daarentegen boven alles militair. Daarom is het dan ook mogelijk over het Engelsche mobilisatieplan te schrijven, zonder militaire geheimen bekend te maken en zonder op technische militaire vraagstukken in te gaan. Maar ter zake. De Engelsche mobilisatieplannen zijn, wat hun systeem aangaat, principieel tegen Duitsland gericht. Dat wil zeggen, zij druischen lijnrecht in tegen het Duitsche systeem. Deze plannen zijn overigens, wat den onderstelden vijand betreft, voornamelijk tegen Italië gericht. In Italië, d.w.z. in Mussolini, ziet men den belangrijkste opponent. Voor het overige houden zij rekening met een samengaan van Italië en het Derde Rijk, bij welke rijken zich dan wellicht nog een of meer Centraal-Europeesche of Oost-Europeesche bondgenooten zouden kunnen aansluiten. Daartegenover beschouwt Engeland Frankrijk als vasten bondgenoot, terwijl Rusland te midden van dat alles als onzekere factor gerekend wordt — maar toch als waarschijnlijke bondgenoot van Frankrijk.

Als oorlogstaak ziet men:

1. de verdediging van eigen territoir, van belangensferen of voor de veiligheid van Engeland's vitale gebieden.
2. het openhouden van de zeeën, het verzekeren van een onbelemmerden grondstoffen-toevoer en de beheersching van den weg Gibraltar-Suez.

Deze twee hoofdpunten van de Engelsche defensie taak hangen overigens ten nauwste samen. Voorop staat natuurlijk de verdediging van het eigen gebied. Maar de verdediging van gebieden die voor de veiligheid van Engeland van vitaal belang zijn, doet daarvoor nauwelijks onder. Wij weten, dat Engeland de onaantastbaarheid van Nederland en België als een vitaal belang beschouwt. Maar in den grand berust ook het bondgenootschap met Frankrijk-afgezien van historische en traditioneele motieven — op niets anders dan op de nuchtere overweging dat de veiligheid van Engeland in het gedrang zou zijn geraakt, mocht een andere mogendheid zich nestelen aan de overzijde van het Kanaal.

De verdediging van deze gebieden — en, voor zoover noodig, de deelname aan de verdediging

van deze gebieden (binnen het kader van datgene wat als economisch toelaatbaar kan worden beschouwd; dus met vermindering van versnippering van krachten) — zijn dus een taak en een zaak. Vanzelf zal deze taak onnoemelijk worden verlicht, wanneer het Engeland gelukt om de zee open te houden en zichzelf en haar bondgenooten toevoer van grondstoffen te verzekeren.

Met het bovenstaande is de principieele opzet der Britsche defensie-doelenden omschreven. Het is duidelijk dat de organisatie van de Engelsche weermacht daarop is toegesnedden. Dit is ook hierom juist gezien omdat de plannen, die op de werkelijke eischen der defensie zijn gebaseerd, slechts rekening houden met een weermacht die op de realiteit is ingesteld — een weermacht die men kent, waarvan men weet wat men er aan heeft en wat men er mee kan doen en die niet de pretentie heeft de kerncel te vormen van een toekomstig gigantisch miljoenenleger, dat nog uit den grond gestampt moet worden.

Het Engelsche leger is klein. Het is een beroepsleger. Degenen die daarin dienst nemen, doen dat in een lang dienstverband en brengen dan weer eenige jaren in Engeland door, dan weer eenige jaren in Indië of in de koloniën. Dit leger is door en door geëfend. Het is een geperfectioneerde — doch betrekkelijk kleine — weermacht, in hoogen graad gemechaniseerd, kortom een specialisten-leger. Daarnaast bestaat er een vrijwilligers- (wij zouden zeggen, reservisten) leger, de oude Territorials, die dienst kunnen doen in het binnenland. De leden van deze groep werden slechts af en toe onder de wapenen geroepen. Meer dan binnenlandsche dienst en luchtafweer, waarop zij op dit oogenblik getrënd worden, wordt er van hen niet verwacht. Het groote en belangrijke onderdeel van de Engelsche weermacht werd intusschen door de vloot gevormd. Aan de vloot is de taak opgedragen de toegangswegen intact te houden. Voor de bezetting van de vloot bezit Engeland bijna over een onbeperkt reservoir van menschen. Iedere zeeman is tenslotte in de navaal reserve bruikbaar. Men merkt dan ook niets van eenige moeilijkheid om voldoende menschen te vinden — een moeilijkheid waarmee het leger, juist door zijn lang dienstverband, zijn verblijf in de overzeesche gebieden en vanwege de moeilijkheid voor oudgedienden om een plaats te vinden in de burgermaatschappij, steeds te kampen heeft.

Engeland heeft een geweldige vloot in aanbouw. De bestaande schepen worden voor een deel gemoderniseerd. Voor een ander deel kunnen zij

nog best mee. Tenslotte worden de oudste schepen geschoopt. Men vreest dus niet, moeite te krijgen met het vervangen van al deze schepen. En zelfs de in een eventueelen oorlog zoo noodige remplacering der bemanning schijnt geen onoplosbare probleem te bieden.

Groote vloot basis naderen hun voltooiing. Singapore kennen wij. Twee groote vlootstations worden intusschen in Australië in gereed gebracht en in Zuid-Afrika. Het is de bedoeling dat de Dominions voor het onderhoud van deze stations zouden zorgen en voor de volledige scheepsbouw en outillage-inrichtingen, die daarbij hooren. Maar de vloot zal Engelsch blijven.

Parallel hiermede loopt de organisatie van de luchtmacht. Engeland bouwt de modernste luchtvloot, die men zich kan voorstellen. Perfect geoutilleerd — en met een bemanning, die met evenveel volharding wordt geschoold als in het land leger. Een goede opleiding als militair-vlieger duurt namelijk zeer lang.

Ook hier biedt de personeels-voorziening geen enkele moeilijkheid. Nog steeds melden zich duizenden vrijwilligers aan, voor wie geen plaats te vinden is. Maar zij zullen waarschijnlijk allemaal eens aan de beurt komen.

De grootste moeilijkheid was hier de industriële organisatie. Het probleem was: hoe bouwen wij genoeg moderne vliegtuigen, hoe verzekeren wij ons van een industriële uitrusting, die ook aan werkelijke oorlogsbehoeften kan voldoen, hoe schepen wij die nu — en wel zoo dat tóch steeds de modernste types gemaakt zullen kunnen worden? Zooals men weet, is er wel eenige wrijving geweest tusschen bepaalde auto-fabrikanten en de regeering, voordat het zoever was, maar intusschen is de organisatie tóch tot stand gekomen en is een perfecte luchtvloot gebouwd en ten deele verder nog in aanbouw.

Ook de Dominions bouwen een luchtvloot. Voor een groot deel bestaat die reeds. Parallel met de vloot-basis die er in Singapore, in Australië en Zuid-Afrika gebouwd zijn, zijn daar de hoofd-kampementen ingericht voor een netwerk van militaire luchthavens dat het geheele Britsche Rijk omspant. De Dominions nemen daarin een zelfstandig aandeel.

Is het apparaat, dat nu geschapen is, in staat om aan het gestelde doel te beantwoorden? Dat doel is ten slotte niet gering: de verdediging, niet alleen van Engeland, maar van het geheele Britsche Rijk. Het openhouden van de zee, het onder

alle omstandigheden mogelijk maken dat voldoende de grondstoffen worden toegevoerd — hetgeen weer meebrengt: een daadwerkelijke beheersching van de Middellandsche Zee en de bescherming van de kusten van Kanaal en Noordzee? Het antwoord op deze vraag is: ja! Dat is mogelijk. Maar hierbij speelt de politiek tenslotte ook een rol. Er is niet bij voorzien dat het geheel Britsche Rijk tegenover de geheele buitenwereld verdedigd zal moeten worden. Dat de Vereenigde Sta'ten — of welke belangrijke landen van het overige Amerika ook — ooit als vijanden zouden optreden, is een mogelijkheid die de Britsche generale staf terecht geëlimineerd heeft. Integendeel, zooals reeds in het begin is uiteengezet houdt ten allen tijde datgene te kunnen vasthouden, wat men zich als hoofddoel stelt: den vrijen toevoer van grondstoffen.

Dat is de hoofdzaak. En in ruimeren zin, omdat dat niet alleen den vrijen aanvoer van grondstoffen naar de industriële bases in Engeland, maar ook den onbelemmerden toevoer van wapenen en munitie, van kleeding en voedsel aan de combattanten. Men heeft uitgerekend dat de moderne oorlog voor iederen combattant — afgezien van degenen die eventueel zijn plaats zullen moeten innemen — veertien werkende mannen en vrouwen in fabrieken, bureaux, ministeries, op spoorwegen en op vrachtschepen noodig zijn om hem van het noodige te kunnen voorzien.

De quintessens van de Engelsche mobilisatie nu, is om allereerst er voor te zorgen dat deze veertien er zijn. En dan pas te gaan uitrekenen hoe groot de weermacht zijn. Is die dan groot genoeg om den toevoer der grondstoffen in alle denkbare omstandigheden te kunnen verzekeren? Zoo ja — dan is het goed. Is er dan nog een groote veiligheidsmarge — des te beter! Men kan dus principieel de gedachte, die aan het Engelsche mobilisatie-project ten grondslag ligt, vergelijken met de opstelling, welke een schaakspeler zich opbouwt die in de opening van zijn tegenspeler een zwakke steê ontdekt heeft. Engeland heeft de fout gezien in de Duitsche opstelling: de grondstoffen. Duitsland zoekt zijn kracht in een geweldig stootgewicht, in een offensief dat met een slag het voordeel aan zijn zijde moet brengen: een geweldig leger, een geweldige luchtvloot, geperfectioneerde aanvalswapenen. Maar de zwakke plek is: het volhouden.

Daartegenover heeft zich nu een Fransch-Engelsche opstelling ontwikkeld, die in ieder geval in staat is om den stoot op te vangen. Achter de Maginot-linie voelen de Fransen zich nog altijd veilig. De misschien voor de hand liggende

gedachte om nu ook een geweldig expeditie-leger op te bouwen en conscriptie in te voeren, heeft Engeland verworpen om de veel logischer consequentie te volgen dat de taak van Engeland in oorlogstijd een andere moet zijn dan die van Frankrijk, om tot een effectief doel te komen. Vandaar dan ook, dat de Engelsche defensie deze vreemde, onmilitaire organisatie heeft aangemen: drie militaire departementen, verbonden door een economisch ministerie van coördinatie en organisatie. Vandaar de voorzichtig en in stilte doorgevoerde industriële mobilisatie, die wel lijkt op de Duitsche organisatie der oorlogsindustrie, maar die geheel anders geconcipieerd is. Duitsland heeft zich gewapend door een massale productie van wapentuig, een productie die terstond op volle capaciteit is gaan draaien — maar waarvan het intusschen hoogst onzeker is, of daarvoor in oorlogstijd voldoende arbeidskrachten en grondstoffen beschikbaar zijn. Onzeker? Neen, zeker dat dat uitgesloten is. Wat voor Duitsland geldt, geldt voor het overige ook voor Italië. Engeland daarentegen heeft zich, na eerst langen tijd gewijfeld en toen goed nagedacht te hebben, ook wel op een groote onmiddellijke productie toegelegd, maar die productie (en de scheepsbouw en de vliegtuigbouw) geschiedt in het kader van de bestaande en economisch werkende industrie. Zij is tot nog toe bijnaak, vergeleken niet de industriële productie waarvan het land leven moet. In Duitsland is dat omgekeerd. Maar den grootsten voorsprong vindt Engeland — ook tegenover Italië — in het feit dat het over den toevoer van de benodigde grondstoffen kan beschikken.

Engeland ziet dus af van het vormen van een groot leger voor het Europeesche vasteland. Dit leger heeft in den wereldoorlog geweldige prestaties verricht, maar het heeft Engeland te veel afgehouden van de taak die het zou moeten vervullen, mocht er een nieuwe wereldoorlog uitbreken. Die taak is nu voldoende toegelicht. Van hoe groot belang deze strategisch-economische overwegingen zijn voor de politiek die Engeland wil volgen, is duidelijk. De Engelsche buitenlandsche politiek wordt er in hroge mate zelfs door beïnvloed. Het behoeft geen nadere toelichting: de Gibraltarsuez is in dit systeem van zoo groot belang, dat Engeland er nooit in kan berusten, dat deze lijn bedreigd wordt. Maar zij wordt bedreigd, op dit oogenblik. Vandaar dat Engeland dat ook in Mussolini vijand no. 1 ziet. Dat kan niet anders. Naar aanleiding van deze overwegingen het een en ander over de Engelsche buitenlandse politiek uiteen te zetten, mag heel aanlokkelijk lijken; het

past echter niet in het kader van dit artikel.

Maar bij een vraag wil ik nog even stil staan: welke beteekenis heeft dit alles voor Nederland? Ik ben geen specialist op dit gebied, maar ik meen toch dat het antwoord voor de hand ligt, dat dit alles voor ons zeer groote beteekenis heeft. Wij moeten zorgen dat wij, met volle bewaring van onze onafhankelijkheid, ons hierbij kunnen aansluiten. Dat kunnen wij niet wanneer wij onze defensie verwaarloozen — wat wij gelukkig niet doen. Belangrijker nog dan in Nederland, is dit vraagstuk wellicht in Indië. Een gemakkelijk beweegbare, een zeer snel verplaatsbare weermacht, met (in bepaalde omstandigheden) Singapore als

rugdekking, is daer voor ons een noodzakelijkheid. Dus: snelle schepen en een zeer goede luchtmacht. Meer niet, maar dat goed!

In een dergelijke overweging ligt geen sprake van enig gevoel dat in strijd zou zijn met onze onafhankelijkheid. Want evengord als men in White Hall — waar het hart zetelt van het Britsche legerbestuur en van het geheele Empire — de mogelijkheid durft elimineeren dat het Britsche Rijk ooit door Amerika zou worden aangevallen, mogen wij de absurde en onwaarschijnlijke eventualiteit verwaarloozen dat Engeland zich ooit tegen ons zou keeren.

De internationale der spionnen.

De man, die aan een onzer Amerikaanse medewerkers de volgende geschiedenis vertelt, is een even onopvallend als behoorlijk gekleed heer van ondefinieerbaren leeftijd, van wien men met geen mogelijkheid kan zeggen, wat voor beroep hij uitoefent; hij zou net zoo goed slaapwaggonconductor kunnen zijn als reeder; net zoo goed filmheld als oberkellner; en het is trouwens waarschijnlijk, dat hij een dozijn of meer beroepen uitoefent al naar gelang het noodig is. Deze man heeft alle reden, zijn naam liever niet genoemd te zien. Wij bedoelen zijn echten naam. Het is echter aannemelijk, dat hij geen echten naam meer heeft, dien althans zelf sinds lang heeft vergeten. Aan de bar van het hotel Mayflower te Washington, waar allerlei beroemdheden uit de vijf werelddeelen elkander plegen te ontmoeten, noemt men hem eenvoudig: Captain.

„Na ja”, zegt de Captain, „ik kan het u wel zeggen: ik behoor er ook toe, tot de Grijsche Internationale. Tientallen van die heeren, die hier zitten dobbelen en geïmporteerde sigaretten rooken, behooren tot hetzelfde gilde. Iemand aanwijzen? Neen, dat kan ik niet doen. Aan de bar kennen wij onze collega's niet meer. Evenmin onze concurrenten. Wij zijn geen aanbrenners. Bovendien zou het zelfs te riskant zijn, wanneer ik een van mijn collega's ook maar al te lang aankijk. In ons metier ontwikkelt zich een zekere gevoeligheid van den blik. Men merkt direct, of iemand over u praat. Vaak heb ik den indruk, of wij allen een tweede paar oogen in ons achter-

hoofd hebben. En ik heb geen lust, morgen vrees op den bodem van de rivier Potomac wakker te worden. Mijn tijd is nog niet gekomen. Ik heb nog een paar zaakjes op te knappen. Overigens komt de tijd voor ieder van ons. Eigenlijk een buitengewoon ondankbaar beroep. Oud wordt je er niet bij. Niemand van ons wordt oud. Wat zou een oude beroepsspion trouwens moeten beginnen? Van zijn rente leven? Lieve hemel nog toe, u heeft er geen idee van, hoe de klad in het vak gekomen is. Alles door dat verwenschte oorlogsgevaar! Dat mobiliseert telkens weer allerlei amateur, die hun betrekkingen en hun kazerne even opgeven, van die „mannen van eer”, officieren van den generalen staf en zoo, die uit louter vaderlandsliefde ons het gras voor de voeten wegmaaien. Erger, die ons vak tot in den grond bederven! Als het oorlog is, worden honderdduizenden diletanten op een bedrijf losgelaten, waarin ten hoogste een paar duizend vaklui behoorlijk den kost kunnen verdienen. Neen meneer, wij zijn in ieder opzicht vredelievend georiënteerd.

„O — u weet niet, wat de Grijsche Internationale is? Een organisatie kan men haar eigenlijk niet noemen. Een genootschap ook niet. Misschien een..... Geheime Broederschap. Ja, een Geheime Broederschap is wel het juiste woord. We hebben geen statuten, en natuurlijk hebben we geen ledenlijst, en we hebben alleen andere opvattingen. Wij kennen elkaar — en ons volk. Wij drijven handel in staatsgeheimen, stafkaarten e. d. Wij hebben geen van allen een vaderland. Meestal ook geen

In prijzen van 6½ tot 35 cent per stuk — Let op het certificaat van oorsprong

REPUBLIK INDONESIA

bepaalden werkgever. Alleen de beginnelingen onder ons stellen zich in dienst van een of anderen militairen attache, die dan tegen een erbarmelijk salaris iedere maand interessante inlichtingen verwacht. Ik heb al sedert den wereldoorlog geen chef meer gehad. Ik weet wel, tot wien ik mij wenden moet, wanneer ik toevallig een blik heb kunnen werpen op het geheim accoord tusschen den Amerikaanschen generaal en de regering van de kort geleden onafhankelijk geworden Philippijnen. Ook weet ik, wie zich voor copieën van teekeningen der vliegtuig-moederschepen interessert, die een zekere kersverse marinemogendheid laat bouwen. Men moet de markt kennen. De markt kennen is het halve werk. Fantasie is de andere helft. Onze mededeelingen behoeven namelijk volstrekt niet authentiek te zijn. Ze moeten slechts interessant wezen. Als ze maar van een export afkomstig schijnen, hoeven ze niet echt te zijn. Hoeveel Italiaansche opmarschplannen denkt u, dat bij het begin van den Abessinischen veldtocht wel op de wereldmarkt zijn aangeboden? Tenminste dertig. Al gauw kelderden de prijzen. Ook is het Italiaansche klimaat mij te warm. Vooral op Lipari, de strafkolonie, heerscht, naar ik hoorde een moorddadige temperatuur.....

„Neen, mijnheer, wij worden niet oud zek ik, maar van binnen ben ik eigenlijk al een oude man. Ook daarom blijf ik liever in Amerika; hier werk je nog het rustigst. Dat is helaas meteen de reden, dat de concurrentie hier zoo groot is. U moet maar eens letten op al die jonge kerels, die rondslenteren in de buurt van de dienstuitgangen van de gezantschappen. Toen ik zoo jong was, bewoog ik mij onder de koelies van Singapore, om..... maar dat doet er niet toe.

De tegenwoordige jeugd wil het gemakkelijker hebben. U vindt er geen Algernoon Quimsy en geen Rodzansky meer onder. Herinnert u zich dien Quimsy nog, die zich eenvoudig liet inmetelen in de Poetilof-fabrieken, en baron Rodzansky, die de eerste vliegtuigmanoeuvres van het Fransche leger in generaalsuniform heeft bijgewoond? En die alles inspecteerde? Met tromgeroffel werd hij begroet — zonder tromgeroffel begraven, op het Duivelseiland. De tegenwoordige jeugd is erg bang voor dat Duivelseiland. Vandaar ook, dat ze elkander hier zoo verdringen. Amerika is namelijk het eenige land, waar buitenlanders, die op spionage worden betrapt, niet worden vervolgd. Integendeel, als men gepakt wordt, krijgt men een eerste klas retourbiljet naar het oude werelddeel. Wist u dat niet? Neemt u mij niet kwalijk, maar van

welke planeet komt u eigenlijk, mijnheer? Dan weet u waarschijnlijk ook niet, dat op de tien gevallen van spionage in de Vereenigde Staten er negen geschieden „in dienst eener Aziatische mogendheid”, en dat dat Japan is? De Japansche regering is onze Grijsche Internationale hartelijk gezind. Twaalf millioen dollar per jaar heert zij op haar geheim budget staan.....

„Maar ook Amerika geeft er veel geid voor uit. Washington hoeft niet als Japan gebruik te maken van vreemdelingen voor zijn spionage. Het kiest uit zij eigen blanke, zwarte, gele en koffiebruine bevolking zijn speurders, die allen „Amerikaansche patriotten worden genoemd. — vergeeft u mij deze bittere opmerking. De Japanners kunnen hun eigen menschen onmogelijk als spioneren uitzenden, ieder herkent immers direct natiionaliteit. En Rusland is een ellendig land om voor te spionneeren. Moskou beschikt over genoeg onbetaalde agenten, fanatieke communisten, Russen en niet-Russen. Die bederven ons de pap. Wij mannen van het g'ede krijgen nooit een roebel te zien. Ons groote voordeel is de algemeene onrust in de wereld. Geen land weet meer, met welk land het niet in oorlog zou kunnen komen. Terwijl voor den wereldoorlog het nieuwste model van een Russisch machinegeweer alleen Berlijn en Weenen interesseerde, heb je nu kans, het zelfs aan Argentinië te verkoopen. Aan den anderen kant maakt de geraffineerdheid van de techniek ons werk veel moeilijker. Wij moeten in ons vak doorkneed zijn, wij moeten kunnen teekenen en fotografeeren, een dozijn talen en drie dozijn dialecten spreken, van scheikunde zoowel als van het staatsrecht begrip hebben. Ne — het is werkelijk geen tijd meer voor di'ettanten. De blonde danseres, die haar kortaden luitenant eerst met champagne en lieve blikken in een roes bracht en hem dan gauw wat militaire mededeelingen ontlokte, waar het lot van het vaderland van afhing, komt alleen nog in de film voor. Wij moeten veel weten en veel kunnen en..... veel alcohol verdragen. Maar verdienen doen we niet veel meer. We scharrelen — onder ons gezegd — maar net ons kostje op. En in de stille maanden, die er ieder jaar zijn, als er niets te verdienen valt, moeten we toch een zekeren levensstandaard ophouden, wat dan neerkomt op leven boven onzen stand. Het is maar een grijs bestaan als lid van de Grijsche Internationale, maar als je het vak verlaten wilt voor een ander, is het meestal al te laat.....”

Bedorven jeugd.

Kind, jij die volgens dr. Maria Montessori onze leermeester bent, jij, kleine onverdragelijke en wondere sfinx, voor ons geluk noodig als zon, brood en vreugde, welk een tragedie heb jij ons doen beleven! Jij, die soms verlegen, vaak onbetuigd en altijd spontaan handelt, hebt ons gesteld voor alle afschuwelijke van een daad, waarin het verstand niet wil gelooven en waarvoor het hart terugdeinst.

Het kleine wezen, dat wij aanbidden, dat in ons leven de onschuldige blijheid van zijn jeugd en de schatten van zijn zuiver intuïte brengt, heeft een misdrijf gepleegd, dat wij nauwelijks kunnen begrijpen. Men kent de gruwelijke gebeurtenis. Ze heeft zich afgespeeld te Lyon, in een dicht-bevolkte buurt: tien schooiertjes — geen een ouder dan 10 jaar — achtervolgen woedend en grimmig een jongen van negen, te goed gekleed, te beschaafd, die het drie-dubbele ongeluk heeft krullen te dragen, op een fiets te zitten en de vuist niet te ballen. Een fascist!

Schoppend, stompnd, elkaar ophitsend, vermoordden zij den onschuldige en het gesteengide stakkertje sleept zich naar huis, mompelt noz: „Zij hebben me aangevallen” en sterft.

Dat is alles..... De geschiedenis is uit. Maar zij is zoo smartelijk, zoo de wereld vergiftigd, is zelfs in het koninkrijk der kinderen doorgedrongen! En omdat een storm van haat over de aarde giert en omdat de chaos overal heerscht, plegen onmondige kinderen een misdaad, als waren zij volwassen.....

Maar hoe kan het ook anders? Wie kan verwachten, dat de kinderen verstandig zullen blijven, als de grooten zoo ontwricht zijn? Thuis hoozen zij de verwenschingen, gericht tegen de gezeten burgers: „Weg met de bourgeoisie! Weg met de rijken!”..... Op straat lezen zij de opruiende roode affiches: „Knoop hem op!..... S'la hem zijn hoofd af!”..... De bureu heffen overwinningssliederen aan als op de fabriek de eigenaar of de ingenieur gevangen is gezet..... Waarlijk, op deze wijze leert men kinderen wel een oordeel te vormen! Rechtvaardigheid heerscht in hun oogen alleen daar, waar het recht van den sterkste, of het recht van het getal geldt. Vandaag staan zij met zijn tienen tegenover een „onnoozele hals”, dien zij drommels goed kennen. Is hij niet het zootje van dien rijkwaard? Zij zullen de rekening wel eens met hem vereffenen!

„Kijk's! Een meisje! Een meisje met krullen!

Daar kunnen wij pret mee beleven!”

Een furie, hoogstens acht jaar oud, scheldt hem uit en begint dan den jongen met de lange haren uit ale macht om de ooren te slaan. De kleine vijanden uit het andere kamp ranselen er op los, gooien met steenen..... Een kind sterft.....

Ziezo, dat spel is afgelopen! Die is d'r geweest, de facist! Maar het monstefachtigste van alles is, dat geen van de aanvallers zich meer bekommert om den verslagene; geen een denkt er over hem te helpen, hem naar huis te brengen; niemand geeft blijk van den instinctieven drang, die een hand maar een ongelukkige doet uitsteken. De verfoeilijke politiek heeft deze verwoesting aangericht: zij heeft de jonge zielen, die nog niets van het leven weten, al vergiftigd; vergiftigd heeft zij de kinderen, die als apen de kreten, de daden, de dwaasheden, die zij dagelijks waarnemen, nabootsen.....

Ik sprak met het hoofd van een bewaarschool uit die buurt over het gebeurde.

Geloof u, vroeg ik haar, dat zulke jonge kinderen alleen door de politieke gisting tot zulke ongelooftelijke wreedheden worden gebracht?

Toen vertelde zij mij het geval van een kereltje van drie en een half jaar, dat rood van woede werd, zoodra hij op school zijn buurman, een jongeman van vier jaar, wievis vader andere politieke inzichten had dan de zijne, gewaar werd. Meteen zat de kleuter — met flikkerende oogen — hem in het haar; doldriftig haakte hij er zich aan vaast en huilend van woede rolden zij beiden over den grond. Zoo hard als zij konden rosten zij elkaar af, totdat men ijlings tuschenbeide kwam. „Sovjet” rijdschte de een; „Facist” trapelde de ander, zierend van drift.

Zij kenden de woorden, van nun beteekenis wisten zij natuurlijk niets. Zijn de ware schuldigen nu niet degenen, wier hartstochten de kinderen nabootsen? Onwillekeurig denkt iemand daaraan als de doods-klok luidt over een ramp als die te Lyon. Heeft ale afschuwelijkheid van deze misdaad haar bron niet in de ziel Zelve? En als wij letten op de oogmerken, zouden wij dan niet eerder zucht tot nabootsing en onbewustheid, dan opzettelijke wil tot kwaad vinden? Die kwajongens, vergiftigd door slechte voorbeelden, die kinderen, aan wie niemand eergevoel heeft ingeprent, die geen enkel besef van goed en kwaad hebben, misschien nooit van God hebben gehoord en alleen gelooven in de deugden der Internationale, zijn

wellicht alleen maar verdwaalden, geen geboere, misdadigers. President Herriot had het wel zeer bij het rechte eind toen hij bewogen schreef: „De ouders dragen de verantwoordelijkheid voor deze vreeselijke gebeurtenis. De politie en de rechterlijke macht moeten zich streng toonen en afzien van alle toegeeflijkheid, die alleen maar het geweld aanmoedigt”.

Maar dit is nog niet alles. Ook andere smetstoffen vergiftigen de jeugd. Schoolkinderen gaan naar de bioscoop en op een leeftijd, waarop hun geest nog geenszins gevormd is, drinken zij met volle teugen het schouwspel in van vechtpartijen, waarmede de menigte zich kostelijk vermaakt. Zij hooren het donderend gejuich, dat opstijgt als een bokser, als een kogel weggestooten door zijn tegenstander, over het touw van den ring heen valt. De vreugde van het publiek kent geen grenzen meer als hij zijn tegenstander een harden maagstoot toedient, of hem de kin uit elkaar stompt. Wie het spel kent, ziet den zin van de stooten, beoordeelt de waarde ervan. Als hij daarvan genieten wil, ga hij zijn gang. Maar kinderen behouden alleen de herinnering aan de beestachtige drift van de stooten, aan het gejoel over de zege. En als zij thuis zijn gekomen, oefenen zij zich in soortgelijke vuistgevechten, dagen zij hun vrienden uit en zij stralen van trots als zij er een paar in de pan gehakt hebben. Geest van nabootsing!..... Dat dit geen verbeelding doch werkelijkheid is bewezen twee kleine meisjes, zachtzinnig van aard, voortreffelijk opgevoed, die zonder het te weten zich vermaakten met een wreed spel. Den vorigen avond waren zij naar de bioscoop geweest.

— Wat doen jullie, riep de jonge moeder ang-

BETERE
prestaties levert iedere motor, welke men den weldaad bewijst, een stel nieuwe, verbeterde

Champion
Spark Plugs te geven.

Vertegenwoordigers voor Ned.-Indië: N.V. L. E. TELS & Co's Handel Mij.

stig uit, toen zij zag hoe de oudste met een vuurrood hoofd, dat op springen stond, de jongste tegen den grond smakte, op haar rug klauterde en met alle kracht aan een sjaal trok, die de keel van het zusje afsnoerde.

— Wij spelen worgertje, was het antwoord. dat met een engelachtig stemmetje werd gegeven.

(uit „Les Annales”)

Isabella van Castillie.

Eeuwen lang woedden in Spanje onafgebroken oorlogen tusschen de Christelijke staatjes onderling en tusschen hen en de Moslims. Het huwelijk tusschen Isabella van Castillie en Ferdinand van Aragon maakte tenslotte een einde aan den wedijver tusschen die twee koninkrijken en legde de basis voor de vereeniging van geheel Spanje onder de macht van een dynastie. Het is algemeen bekend — men kan het in elk historisch leer- of handboek vinden — dat Isabella en Ferdinand de

z.g. gouden eeuw van Spanje hebben ingeluid. En Spanje heeft ook inderdaad veel aan die merkwaardige vrouw te danken, maar — tevens heel veel te wijten. Licht en schaduw liggen ook hier naast elkaar.

Toen Isabella koningin werd, trof zij een volkomen uitgeputte schatkist aan. Voor haar grootsche plannen had zij geld noodig, veel geld, doch het land, dat door de talloze oorlogen uitgeput was, kon maar weinig opbrengen. Er moesten dus

andere bronnen gevonden worden. De jonge koningin vond die bronnen spoedig, het waren de machtige orden, die over geweldige rijkdommen beschikten.

Het eerste viel haar oog op de orde van Santiago (van den heiligen Jacobus). Die bezat 12 steden, 578 dorpen, 200 parochies, 5 kloosters, 3 ziekenhuizen en een hoogeschool in Salamanca. De orde kon 400 zwaar gewapende ruiters en eenige duizenden voetknechten op de been brengen. Haar inkomsten bedroegen 60.000 dukaten per jaar.

De benoeming van een nieuwen ridder van de orde ging met allerlei plechtigheden gepaard. De verkiezing van den grootmeester was een belangrijke historische gebeurtenis, die door alle kroniekschrijvers vermeld werd.

In 1345 moest zu'k een nieuwe grootmeester benoemd worden. Dertig ridders van de orde kwamen in het najaar in een kasteel bijeen. De mees- te kans had markies Cardenas, een rijk en hooggeplaatst aristocraat, een der hovelingen van het koninklijke paar.

Het was laat in den avond. De ridders van Santiago, in witte mantels gehuld, zaten in de groote zaal van het kasteel en bespraken de benoeming van den nieuwen grootmeester. Plotseling verscheen in de deur een vrouw in mannenkleeren, nat van den regen en met modder overdekt; het rossige haar was slechts ten deele door een helm bedekt. Het was koningin Isabella. Twee dagen had zij te paard gezeten, nadat ze vertrokken was uit Segovia, haar toenmalige residentie. Zij had zich geen rust gegund om het kasteel te bereiken voor de beslissing was gevallen. Zij was nog net bijtijds. Zij duwde de soldaten opzij, die voor de deur op wacht stonden, en riep den ridders die haar verbaasd en onthuts aanzagen, toe;

„De grootmeester is reeds benoemd! Het is Ferdinand, de koning der beide Spanje. Zoo heb ik beslist. Ik heb reeds de goedkeuring van Rome aangevraagd. U hebt het voornemen gehad Cardenas, een mijner trouwste onderdanen, tot grootmeester te benoemen, maar de waardigheid van den grootmeester, die het bevel voert over een leger en vestingen, is te belangrijk voor een onderdaan des konings. De ontvangsten van de drie groote orden bedragen 300.000 dukaten. Wijlen mijn broeder, koning Hendrik, dien gij — ik weet het — „den straatarmen koning” noemde, had een inkom van slechts 30.000 dukaten. Wij willen geen arme koningen zijn. Daarom zal in het vervolg mijn echtgenoot, koning Ferdinand, grootmeester van Santiago, Calatrava en Alcantara (de drie grootste orden van Spanje) zijn”.

De ridders begrepen, dat protesten niet zouden helpen. Kort daarop kwam uit Rome een pauselijke bul, waambij koning Ferdinand als grootmeester der orde erkend werd. Uit politieke overwegingen stemde Isabella er in toe, dat markies Cardenas waarnemend grootmeester van Santiago zou zijn, doch onder voorwaarde, dat hij den koning jaarlijks 3 miljoen maravedi (50.000 peseta's) zou betalen. Na den dood van Cardenas werd Ferdinand onbetwist grootmeester van de drie orden. Nu vloeiden de inkomsten van de orden in de koninklijke schatkist; hun financieele macht was gebroken. Daarna besloot de koningin ook hun militaire macht te fnuiken. Dat was nog eenvoudiger: de ridders waren niet bestand tegen het ges- chut. Isabella en Ferdinand hadden de grootte be- teekenis van het nieuwe wapen ingezien en kochten voor het geld, dat zij bij de kerken in beslag namen, kanonnen.

Isabella oefende zelf de rechtspraak uit. Telkens wanneer zij in een stad kwam, werd op het hoofdplein een estrade van planken met een troon opgericht. Aan beide kanten van de koningin zaten haar raadgevers, rechtsgelerden, prelaten en ridders. Op korten afstand van die estrade verhief zich een galg, daarnaast stond de beul op zijn schouffers te wachten. Isabella hield niet van lange processen en van juridische spitsvondigheden. Haar vonnissen waren kort en duidelijk. Uit goedertierenheid liet zij de menschen niet radbraken, maar „slechts” ophangen. De bezittingen van den veroordeelde werden steeds aan de koninklijke schatkist toegewezen. Op deze wijze vonniste zij moordenaars, dieven, bandieten, Joden en Mooren. De koninklijke rechtspraak wekte overal ontzetting. Toen in Sevilla bekend werd, dat Isabella op weg naar die stad was om er „recht” te spreken, vluchtten in een week naar Granada (naar de Mooren dus) en Portugal 4000 burgers van de bloeiende koopstad. De wreedheid van de koningin, die op zoek naar steeds nieuwe midde- len voor de schatkist was, was algemeen bekend; zij werd meer gevreesd dan de Mooren, meer dan welke vijand ook.

De tijd dat de Spaansche koningen „bede- laars” konden genoemd worden, behoorde tot het verleden. Isabella en Ferdinand waren rijk; voortdurend stroomde het goud der gewonnenen in hun schatkist. Isabella triumfeerde. Zij kon nu hervormingen in het leger, in de kerk en in het maatschappelijke leven doorvoeren. Zij liep met het plan rond, samen met haar man Portugal te veroveren, daarna Italië, daarna de geheele wereld.

Isabella verstond de kunst uiterlijke vormen

te handhaven. Zij liet de Cortes bijeenroepen, zodat de bevolking den indruk had, dat zijn vertegenwoordigers de nieuwe wetten opstelden, doch in werkelijkheid was het de koningin, die de nieuwe wetten dicteerde. Isabella trok zich niets aan van de rapporten van haar ministers over de ontevredenheid van de bevolking en bedacht telkens nieuwe belastingen. Tegelijkertijd breidde zij de voorrechten van den adel en de gestelijkheid uit, waardoor het volk nog meer geknecht werd. De boeren waren geheel aan de willekeur van de landheeren overgeleverd. De bezitters van majoraten kochten voor bespottelijke prijzen de akkers der boeren op en breidden op deze wijze hun bezittingen steeds meer uit.

Isabella decreeteerde, dat de militaire belasting, die een tijdelijk karakter had, een vaste heffing werd. Door haar belastingpolitiek heeft zij het economische leven van haar land ontredderd, Isabella was buitengewoon actief. Geen enkele Spaansche heerscher voor of na haar heeft zooveel wetten, beschikkingen, decreten enz. uitgevaardigd als deze vrouw. Zij was overtuigd, dat haar maatregelen Spanje machtig en rijk maakten. De geschiedenis heeft echter geleerd, dat zij het tegenovergestelde bereikt heeft.

Isabella minachtte den handel. De handel, de ambachten en de kunstnijverheid hadden de Joden en de Mooren rijk en machtig gemaakt — daarom haatte de koningin ze. Zij verbood Spaansche schepen aan buitenlanders te verkoopen. Zij verbood edele metalen naar het buitenland uit te voeren. Zij deed het om het goud en het zilver in Spanje te houden en het land zijn rijkdommen te doen behouden, maar goud en zilver waren zoowat de eenige uitvoerartikelen van Spanje. Uit Amerika stroomde het goud naar Spanje; nu het in het land moest blijven stegen de prijzen van brood en de overige levensmiddelen. Om de zijde-industrie in het door haar verwoeste Granada te beschermen, verbood zij, zijde uit Napels in te voeren. Tegelijkertijd decreeteerde zij echter dat alleen de leden der koninklijke familie het recht hadden zijden kleeren te dragen. Hiermede heeft zij de zijde-industrie van Granada volkomen geroïneerd.

Isabella was ontegenzegglijk een begaafde vrouw, haar liefde tot Spanje en haar verlangens, Spanje machtig en rijk te maken, zijn boven elken twijfel verheven, maar zij was zelf ingenomen, duldde geen tegenspraak en was niet bijzonder gelukkig in de keuze van haar raadgevers. Haar maatregelen misten daarom elk systeem, waren vaak in strijd met elkaar, en de gevolgen ervan

waren: economische achteruitgang, hongersnood, epidemieën.

Bijzonder noodlottige gevolgen voor de welvaart van Spanje had haar politiek ten aanzien van het Joodsche en het Moorsche vraagstuk. Zoals had bekend kan worden geacht, heeft Isabella deze twee nijvere groepen van de bevolking van het Iberische schiereiland op barbaarsche en hardvochtige wijze vervolgd. Honderdduizenden Joden en Moren vonden den dood op brandstapels en aan de galg. De overige werden van al hun have beroofd en uit het land verdreven. Spanje verloor op deze wijze naar schatting 5 miljoen zielen.

Haar kolonisatiepolitiek heeft de bevolking van Spanje nog meer gedeclineerd, met het gevolg, dat het rijke en bloeiende land van Sevilla ontvolkt werd. Om het land weer te bevolken trachtte Isabella vreemdelingen te lokken. De vreemdelingen kwamen inderdaad; het waren Duitschers, Italianen, Levantijnen. Zij dachten er echter niet aan, in Spanje te blijven; Spanje was voor hen een soort wingewest, zij trachten in vijf of tien jaar rijk te worden en vertrokken daarna met het vergaarde kapitaal naar hun vaderland. De buitenlandsche kooplieden exploiteerden Spanje, zogen het land bijna even erg uit als de Spanjaarden de nieuwe gewesten in Amerika uitzogen.

De onder Isabella en met haar medeweten ingevoerde koloniale politiek, die ten doel had zooveel mogelijk uit de koloniën te halen (doch vooral goud), had funeste gevolgen. Spaansch Amerika werd Spanje gehaat, en dit gevoel is zelfs in onzen tijd nog niet geheel verdwenen. Wanneer wij deze koloniale politiek vergelijken met die van Nederland en Engeland, dan valt het verschil bijzonder sterk op.

De ontdekking van Amerika en het ontstaan van een reussachtig kooniaal rijk hebben voor Spanje geen goede gevolgen gehad, al begrepen de Spanjaarden, en vooral de koningin, het niet. De bevolking van Amerika werd op brutale, elke beschrijving tartende wijze mishandeld, en het doel was: goud.

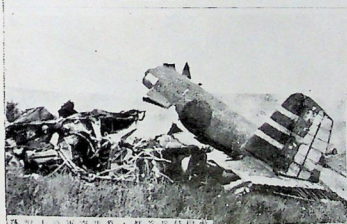
De Spaansche veroveraars hadden alleen belangstelling voor goud, zochten overal goud. De stroom van goud naar Spanje hield dan ook gedurende min of meer langen tijd aan, maar dat had voor het land slechte gevolgen. De gouden regen heeft in Spanje voor eenige eeuwen de overtuiging gevestigd, dat handenaarbeid een bezigheid was, die alleen voor menschen van minderwaardige afkomst geschikt was. Een zich zelf respecteerende Spanjaard werkte niet. De Joden en Mo-

ren, die deze opvattingen niet deelden en bleven werken, werden daarom door de Spanjaarden nog meer geminacht. Een held van Calderon zegt: „Er is niets, dat den mensch zoo vernedert als arbeid". Deze woorden geven op bijzonder sprekende wijze de geestesgesteldheid weer in Spanje gedurende het tijdperk, dat door Isabella ingeleid was. Elke bezigheid, die inspanning eischte, werd als minderwaardig beschouwd. Alleen oorlog, staatsbe-

trekkingen, de kerk waren een Spanjaard waardig. Al het overige was misschien voor de geminachte vreemdelingen goed, maar in geen geval voor een trotschen Spanjaard. De gevolgen konden niet uitblijven: de gouden eeuw van Spanje duurde slechts korten tijd, daarna kwam het verval, waaruit het land zich niet meer zou verheffen.

Dr. Boris Rapschinsky.

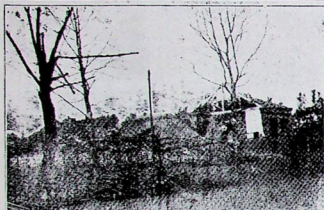
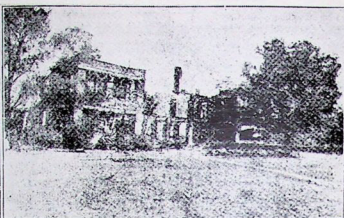
Eenige foto's uit het strijdgewoel.

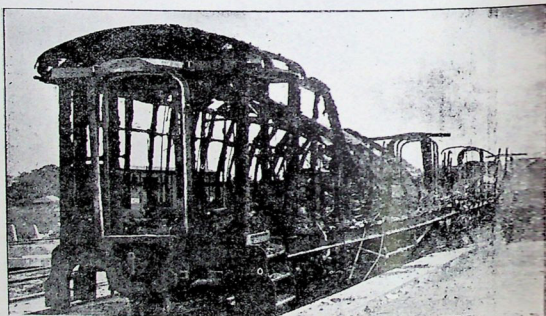
Het Chineesche luchtafweergeschut in actie. Daaronder de buit.

De „American Petrol Cy., welke te Pootung is gelegen in vlammen.

Eenige afbeeldingen van het verwoeste gebied. Somber en verlaten is het, doch voort, voort gaan de legioenen van Mars, steeds dieper het Binnenland van China in.

Het resultaat van een Japansche bombardement op een personen-trein. Petrus opent de Hemelsche poort voor vierhonderd onschuldige Chineesche vrouwen en kinderen.

Het Rijk Der Vrouw.

KINDERHUWELIJKEN IN AMERIKA

Sedert lang weten wij dat trouwen en scheiden in de Vereenigde Staten heel wat gemakkelijker gaat dan in de oude wereld. Daar is voldoende over gesproken en geschreven. De 48 verschillende staten, die zich onder de Stars-and-Stripes hebben geschaard, hebben op dit gebied allemaal verschillende wetten, die gnderling belangrijk afwijken. Zoo bestaat er bijvoorbeeld slechts in een beperkt aantal staten een leeftijdsgrens voor toekomstige bruidjes. In negen staten is men al tevreden als de bruid maar boven de twaalf jaar is! In elf andere is deze leeftijdsgrens op 14 jaar gesteld. En in de staten waar de leeftijdsgrens inderdaad hooger mocht zijn, is een zeer groot aantal vrijheidlevende burgers te vinden, dat aanstands geneigd is om een of twee oogjes dicht te doen, wanneer een piepjong meisje zich aanmeldt om in den echt te treden. De „fee“, die men den man geeft, die het huwelijk sluiten zal, geeft hier helaas vaak den doorslag. Een statistiek van het jaar 1930 vermeldt, dat toen van de 1.141.051 meisjes van 15 jaar, die in een bepaald aantal staten woonden, er 14.798 reeds gehuwd waren, dat is dus iets meer dan 15.337 meisjes van dien leeftijd waren al weduwen en 242 vijftienjarigen hadden reeds een echtscheiding achter den rug! Het ligt voor de hand, dat de Amerikaanse huwelijkswetgeving, gelijk ze thans bestaat, in vele kringen verontwaardiging moest wekken, een verontwaardiging, die de laatste maanden wederom hoog is opgelaald, omdat er in de Staten een tweetal kinderhuwelijken zijn voltrokken, die duizenden tot een ergebnis zijn geweest, ook buiten Amerika.

Wij weten dat Jacoba van Beieren een vijfjarig kind was, toen zij haar verlovingsfeest met den Franschen prins Jean de Touraine vierde en dat Maria Stuart nauwelijks vijftien jaar was, toen zij huwde met den Franschen dauphin, aan wiens hof ze van haar zesde jaar af als vorstelijke bruid was opgevoed. Maar dat waren andere tijden met andere zeden en bovendien verschoof de politiek die dagen vorstenkinderen als plannen over het staatkundig schaaibord. Anno 1937 was er zeker niet de minste goede reden voor te vinden, dat de 22-jarige boerenknecht Charles Johns uit Tennessee de negenjarige Eunice Winstead, een boerenmeisje, trouwde. Misschien was een der hoofdvoor-

zaken, dat Eunice's moeder het prachtig vond. Ze liet de „bruid“ en bruidegom fotograferen en interviewen door de „newshawks“ van de Amerikaanse gele pers; ze vertelde in den breede, dat John's „huwelijkscadeau“ aan Eunice een..... pop was geweest en dat het haar moederhart goed deed haar kind zoo jong al aan een echtgenoot te hebben geholpen. Moederharten in Tennessee zien er waarschijnlijk zoo nu en dan een beetje anders uit dan bij ons in Europa, in ieder geval kon moeder Winstead niets verschrikkelijks in de zaak zien. Integendeel! Zijzelf was met haar zestiende jaar getrouwd en haar oudste dochttertje, Eunice zusje, met haar dertiende! Wat valt er tegen dergelijke opvattingen anders te doen dan erg de wet tegenover te stellen? Tot dusver was dat in Tennessee nog niet geschied. Groote gedeelten van dezen staat leven nog vrijwel afgesloten van de buitenwereld. Zij bezitten telefoon noch telegraaf, geen wateraanleg en hier en daar nauwelijks begaanbare wegen. De geestelijke, die John en Eunice Winstead in den echt verbond, verklaarde te zijner verontschuldiging te kunnen zeggen, dat als hij het niet gedaan had, een ander zeer zeker de taak op zich zou hebben genomen..... Er is echter sterke druk geoeffend op Tennessee's wetgevende macht om in den vervolge kinderhuwelijken te verbieden. De geheele publieke opinie verhoert er zich tegen en toen heeft men toegegeven. Voortaan zullen negenjarige bruiden niet meer kunnen voorkomen. Maar Eunice Winstead is en blijft getrouwd.

In den staat van New York bestaat een leeftijdsgrens waar beneden geen huwelijken gesloten mag worden. De toekomstige bruid moet achtien jaar zijn. Maar toen een maand of wat terug de 12-jarige Leona Elisabeth Roshia perse wilde trouwen met den 18-jarigen Stanley Backus, viel het niet zoo moeilij iemand te vinden, die haar aan een vervalscht geboortebewijs kon helpen, waarop haar leeftijd als 18 jaar stond vermeld. De jongelui woonden in Watertown, ze begaven zich echter naar het op eenigen afstand gelegen West-Carthage, hunden daar en gingen de wittebroodsweken doorbrennen ten huize van Leona's ouders in Watertown. De ouders vonden ook hier het gebeuren heel best en lieten zich naar Amerikaanse trant fotograferen en interviewen. Maar de buurt stond op stelten! Mama Roshia zei: „Ik

DE NIEUWE HERFSTMODE. — Een beige met bruin gestreepte complet-mantel, van voren opvallend, die gedragen wordt met een effen beige japon en bruinen hoed met hooggeslagen rand.

vind mijn schoonzoon een lieve jongen. Ik begrijp het spektakel niet, dat de menschen maken! Waarom hadden wij dit huwelijk moeten verhinderen? Als het aan mij ligt, gaan die twee nooit van elkaar!" Maar het lag niet lang meer aan

haar om ten deze te beslissen. De staat New York heeft ernst van het geval gemaakt, ook al om nu eens een exemplair voorbeeld te stellen.

Leona en manlief zijn wel degelijk van elkaar gehaa'd. Zij werd gesteld in handen van een kinderrechtter, hij ging in voorloopige hechtenis, op beschuldiging een minderjarig meisje te hebben verleid. Natuurlijk werd het huwelijk, gesloten met behulp van een vervalscht geboortebewijs, van nul en geener waarde verklaard. Nu is de zaak ook doorgedrongen tot het staatsparlement van New York, waar men een wet overweegt, die eischt dat huwelijkskandidaten een geboortebewijs bezitten, dat zorgvuldig gecontroleerd kan en moet worden. Meer valt er zeker te verwachten van pogingen, de moeders een diepere bewustwording van haar op dit gebied bij te brengen. De vrouwenclubs in Amerika, die heel machtig zijn, kunnen deze zaak ongetwijfeld ter hand nemen, vooral nu ze daarbij gesteund worden door de publieke opinie. Het zou waarlijk niet de eerste maal zijn, dat deze vrouwenclubs een taak van waarde ten opzichte van Amerika's dochteren ter hand namen. Onlangs nog hebben deze clubs besloten te velde te trekken tegen een al te ver doorgevoerde „make-up" van Uncle Sam's jongste dochters. Welnu, deze taak is dan toch ongetwijfeld vrij wat belangrijker dan een beetje te veel rouge of poeder.

(uit „Haagsche Post")

DE VIER TEMPERAMENTEN

Een man heeft den nagel van zijn rechter wijsvinger korter gemaakt. Hij knipte iets te ver: een kleine verwonding en zwelling van den vinger is er het gevolg van. Er is verder niets gebeurd, alleen het schrijven gaat wat moeilijk. De arts heeft hem baden van kamillenthee voorgeschreven, — blijkbaar een zeer modern chirurg, want pas in den allerlaatsten tijd komt men weer op de oude geneeswijzen van onze overgrootmoeders terug. Maar hoe anders beschouwen de verschillende temperamenten een en zelfde gebeurtenis.

De optimist.

Verrukkelijk! Wat fijn, weer eens een dag thuis te kunnen blijven, zonder ernstig ziek te zijn. Zoo'n kleine krab aan mijn vinger heeft toch niets om het lijf. De dokter is altijd zoo voorzichtig —

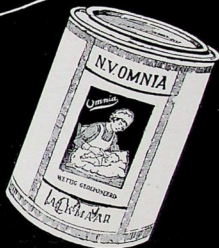
Gezonde baby's

OMNIA

ZUIGELINGEN VOEDSEL

**KOMT DE MOEDERMELK
HET MEEST NABIJ**

COUPON. Tegen inzending van deze coupon aan ons adres:

N.V. Brocades & Italie Soerabaia, Chin. Voorstraat 17
Batavia-C., Rijswijk 20.

Als vertegenwoordiger der N. V. Omnia Fabrieken Alkmaar, ontvangt U GRATIS een gewichtstabel voor Uw baby en een boekje met waardevolle tips voor zuigelingenverzorging.

een van mijn beste eigenschappen — en je kunt hem best het plezier doen, je vinger in die kamillenthee te duwen. Lekker ruikt die thee toch en een plezierig gevoel voor mijn vinger! Hij is al haast genezen. Wij leven immers veel te gauw. Wat een bof, eens te kunnen pauzeeren, en de dagelijksche sleur wat te veranderen. Merkw aardig toch, hoe de linkerhand dadelijk handiger wordt, als de rechter gehandicapt is. Zoo net kon ik als

zonder de minste moeite mijn handteekening met de linkerhand schrijven. Ik zou me in iedere situatie even goed kunnen helpen. Het is waarlijk een geluk, als men een gestel heeft, dat zich aan alles aanpassen kan. Die grappenmaker heeft onlangs zulk een applaus gehad, toen hij zei, hoe jammer het was, dat alle kopjes het oor rechts hadden en nooit aan den linkerkant. Eindelijk heb ik nu eens een kopje met het oor aan den

De cholericus.

Juffrouw, ik dicteer!

Geeft u mij eens dien bak daar. Neen, niet ginds. Hier. Bent u blind? U brengt mij nog heelemaal in de war, als u nog niet weet, waar die kamillentheë staat. Ik wil tenminste mijn tijd zoo nuttig besteden, als het onder deze omstandigheden mogelijk is. Is het te gelooven, dat die dokter nog zoo ouderwetsche middelen voorschrijft? Hoe kan het daarmee ooit beter worden?

Wat gemèen dat je niet doen en laten kunt, wat je wilt. Ik zou vandaag een belangrijk onderhoud hebben gehad. Maar ik kan niet praten en denken, als ik mijn hand niet kan bewegen. Juffrouw, u moet toch zelf zeggen, dat ik altijd zulke onaangenaamheden beleef. Juffrouw, u lijkt heusch wel heelemaal krankzinnig. Hoe kan ik mijn handteekening onder dezen brief zetten? Ziet u niet, dat ik hand noch vinger bewegen kan? Of wilt u mij opzettelijk op mijn treurigen toestand atten maken? Ik kan niet eens mijn vinger optillen! Hoe moet ik dan schrijven? Juffrouw, u kunt toch onmogelijk zoo maar gaan zitten en mijn dicteë opnemen. Ik ben ziek, ziek, hoort u, door schuld van een ander tot nietsdoen veroordeeld. Ik kan niet dicteeren, nauwelijks meer praten. Het zou veel beter wezen, dat u morgen maar heelemaal niet kwam, als u zoo ongeduldig bent. U maakt mij nerveus! Tot ziens, juffrouw, tot ziens. Dus u komt morgenochtend om 8 uur, maar bij uitzondering eens op tijd! Wij hebben nog een hoop correspondentie.....

De flegmaticus.

Het belangrijkste is, dat ik eens uitrust. Hier lig ik nu op den divan en hier blijf ik ook liggen tot ik naar bed ga. Ik ben zoo moe, zoo vreeselijk moe en als ik nu toch eens thuis moet blijven, dan moet ik tenminste zooveel slapen als ik maar kan. De vinger doet nu heelemaal geen pijn meer en zoolang ik geen pijn heb, heeft het ook

ALLEEN ALS U LANG EN SLANK BENT! — Een avondtoilet van helblauwe crêpe; de voorbaan is in de taille en onder de knie ruim geplooid opgenomen.

geen doel, iets te beginnen. Eigenlijk moest ik het kantoor opbellen, dat ik vandaag niet kom. Maar waarom? Als ik niet kom, zullen zij wel telefoneeren en vragen, wat er aan de hand is. En dan kan ik het hun nog altijd vertellen. In kamillenthee moest ik mijn vingers baden, zei de dokter. Maar waarvoor al die drukte? Het geeft toch allemaal niets. Moet ik nu opstaan, de sleutels zoeken, kamillen gaan koopen, het gas aansteken en water aan de kook brengen, dat is toch alles veel te bezwaarlijk. Het beste is, rustig te blijven liggen en wat te soezen. Dat betert allemaal van zelf.

De melancholicus.

He leven is werkelijk geen pretje. Twee dagen geleden nog in het volle bezit van mijn krachten, vandaag ziek, gevaarlijk ziek, ondragelijke pijnen, mijn rechterarm verlamd, kortom, verminkt! Het meest verontrust mij de houding van den dokter. Hij zei niet veel, bestudeerde de wond zeer nauwkeurig later nog eens (maar ik mocht het niet merken) hij zette een ernstig gezicht, en deed alsof het gevaarlijk was (je kon merken, hoeveel moeite het hem kostte mij voor den gek te houden), maar mij kan men niet met nonsens om den tuin leiden: je hoeft alleen naar de vingers te kijken: gezwollen, rood, onbeweeglijk, een ontstekings- en etterhaard in het lichaam. Hoe gemakkelijk kunnen etterkiemen in het bloed overgaan en een algemeene bloedvergiftiging tot gevolg hebben! Ik voel al, dat ik koorts heb, koude rillingen doen mijn lichaam beven, en het zweet staat op mijn voorhoofd, Baden met kamillenthee! Kamillenthee! Alsof wij in de middeleeuwen leefden! Het is treurig, dat een arts den ernst van den toestand niet ziet. Alleen energiek ingrijpen kan mij nog redden. Vooral injecties, injecties om den weerstand van mijn lichaam te verhoogen en Rontgenbestraling. Je kunt toch niet rustig blijven zitten, tot het te laat is! Ik zie al, iets zal baten: De vinger zwelt reeds op; terwijl ik naar hem kijk, verergert de toestand. Alleen vlug handelen kan mij nog helpen: de vinger moet worden geamputeerd. Altijd nog beter een vinger te missen, dan het heele lichaam in gevaar te brengen. Anna gauw

Leeren Sparen

EEN ONMISBARE
FACTOR IN DE
OPVOEDING
VAN UW KIND

DOOR SCHOOLSPAREN
MET SPAARZEGELS LEEREN
ZE HET SPELENDERWIJS

POSTPAARBANK

een taxi! Naar de chirurgische kliniek!

Dit zijn vier temperamenten..... wat den man betreft. Van de vrouw zou nog een vijfde te noemen zijn, dat bij den zieken man nooit aanwezig is: het geduldige!

RECEPTEN

TOAST MET TOMATEN EN APPELEN.

Benodigd: 3 tomaten; 1 appel; een eetlepel boter; een weinig gemalen gember en kaneel; zout en peper naar smaak.

Bereiding: Eerst smelt men de boter in een pannetje, schilt den appel, snijdt hem in schijfjes en kookt deze eenige minuten in de gesmolten boter. Daarna doet men er de geschilde en in plakjes gesneden tomaten bij met zout en peper naar smaak, benevens wat gemalen gember en kaneel. Als men dit alles dan goed dooreen heeft geroerd, kookt men het nog een kleine 10 minuten op een zacht vuur door en spreidt het warme mengsel dan op dunne sneedjes beboterde warme toast

CHAMPIGNON-SOEP.

Bereiding: Men maakt een pond champignons schoon en snijdt ze in schijfjes, die men in warme boter sauteert. Daar voegt men twee ons bloem bij en laat de massa onder voortdurend roeren een paar minuten doorkoken. Vervolgens doet men er steeds roerende drie kopjes melk door en laat de soep au bain marine een half uur doorkoken. Als dan de champignons goed gaar zijn, wrijft men de soep door een zeef, roert er twee eierdooiers, die met een kopje heete melk zijn aangezoerd doorheen, voegt er peper en zout naar smaak bij en laat alles samen nog even al roerende goed neet worden. Men serveert de soep met stukjes toast of gebakken brood.

SCHUIMOMELETTE IN EEN SCHOTEL.

Benodigd: 8 eieren; 1½ eetlepel suiker: iets geraspte citroenschil of een pakje vanillesuiker; 10 gram maizena; 1½ dl melk.

Bereiding: De eierdooiers worden met de suiker, citroenschil of vanillesuiker, en de maizena goed schuiming geroerd en het zeer stijf geklopte eiwit er dan vlug doorheen geslagen, waarna het mengsel in een beboterd vuurvast schoteltje wordt gegoten, waarin onderin reeds wat gesmolten boter is gedaan. In een matigen oven bakt men dan de omelette ongeveer 6 à 7 minuten gaar en laat het schoteltje zoolang mogelijk, met een warmen deksel bedekt, omdat de omelette anders gemakkelijk zou neerslaan.

NUTTIGE WENKEN

Koperwerk knapt vaak reusachtig op, wanneer we het behandelen met olijfolie en vervolgens met een zachten doek nawrijven.

Aangebrande pannen kunnen we op de vol-

gende wijze schoonmaken : strooi op den bodem wat gekookte parelgort, voegt daar een handvol zout bij en giet er dan water op. Dit er ongeveer een uur op laten staan en het geheel dan even flink laten koken. De pan is dan verder heel gemakkelijk te reinigen.

Het euvel van krakende schoenzolen kan verholpen worden, door de zolen in te wrijven met wat lijnolie.

APHORISMEN

Behandel de vrouwen met toegevendheid. Uit een kromme rib werd zij geschapen. — God kon haar niet geheel recht meer maken.

Goethe.

Niemand is waarlijk wijs, wiens wijsheid niet van zijn jeugd tot zijn dood toe zich onophoudelijk hervormt.

Maeterlinck.

Laten wij oprecht zijn in onze vriendschap, in onze liefde. Iedere verhouding tusschen twee menschen, iedere verhouding tusschen een man en een vrouw, die met een leugen begint, moet met een leugen eindigen: dat is een natuurwet.

Dostojewsky.

Ik acht aileen die geesten van beteekenis — en het behoeven volstrekt geen groote geesten te zijn — die het lijden aan den tijd weerstaan en aan de eerst afwerende en daarna scheppende vermogens van den menschelijken geest — vermogens die dus het eigendom van allen zijn — onvoorwaardelijk geloof hechten en er vertrouwen in stellen.

Albert Verwey.

Haaien als rechters.

door
FERNAND POUÉY

Mary Rennwick had de stem der liefde getroeserd, maar zij volgde de stem van den dood. Zoo eindigde een tragedie die kort geleden geheel Florida in spanning hield en waarover de Amerikaanse bladen de meest sensationeele berichten brachten.

Het leven schrijft zijn boeiende verhalen met bloed en tranen. Aan het verhaal dat wij hier opschrijven, zou de fantasie van een dichter nauwelijks iets kunnen toevoegen.

Mary Rennwick, de heldin van het drama, vertegenwoordigde volgens de verklaringen van hen die haar kenden, het volmaakte type van een klassiek, Amerikaansch jong meisje. Zij was verstandig, praktisch en zelfstandig, en verstond de kunst haar brandenden levenshonger door de strengste zelfbeheersching te temperen. Behalve dat was zij ook nog mooi, van de dronkenmaken-de schoonheid der vrouwen aan gene zijde van den oceaan, waaraan men zich slechts met moeite kan onttrekken.

Zij was opgegroeid in een stadje in Oklahoma, een der laatste Indianengebieden van Amerika, een bescheiden kleine stad, die, als straalt haar ster ook naast de andere op de vlag, toch voor geen enkelen tourist eenige aantrekkelijkheid heeft. De provincie-steden van Amerika hebben niet, zooals de onze, de beschikking over alle mogelijkheden die een oude cultuur biedt. Het leven stroomt daar eentonig verder en er is niets anders te beleven dan het grauwe alledaagsleven, gezien door het puriteinsche geweten, dat zich voor droomen in acht neemt als voor een zonde.

Reeds toen zij zeventien was leed Mary onder deze eentonigheid. Haar ouders waren niet rijk, en al konden zij ook behoorlijk rondkomen, zonder dat het meisje iets anders hoefde te doen dan wat lichte huishoudelijke bezigheden, zij konden haar toch niet een dier heerlijke reizen naar het Noorden aanbieden, waar meisjes van haar leeftijd elegante en rijke echtgenooten vinden, die door middel van de bioscoop geleerde trucs gemakkelijk te vangen zijn. Want Mary hunkerde naar het intensieve leven der groote steden, voor alles naar New York. New York, waar alle stroomingen

der wereld te zamen vloeien..... New York met zijn ongehoorde weelde, zijn tallooze vermakelikheden en zijn door muziek en avonturen doorstraalde nachten. Deze stad en haar lichtkroon waren het doel harer wenschen. Zij kon niet meer in den spiegel kijken, zonder te moeten denken, dat schoonheid vergankelijk was en dat het doodjammer was, dat zij haar beste jaren verknoeide bij de pannen, in plaats van te leven in de groote stad als middelpunt van bewonderende jaioersche blikken.

Maar op zekeren dag gaf het lot haar een wenk. Er verscheen een advertentie in de krant. Een korte, banale advertentie:

„Jongeman, knap uiterlijk, zoekt correspondentie met een jong meisje. Huwelijk niet uitgesloten.”

Huwelijk?..... Was dat niet een mogelijkheid?..... de eenige misschien..... om deze gevangens van de provinciestad te ontvluchten?

Mary schreef nog dierzelfden dag. Het antwoord uit Florida en bevatte een foto. Rex Hanshall was een knappe jongen van sportief uiterlijk. Uit zijn brief sprak een zekere beschaving en zeer veel smaak. Het begon aantrekkelijk te worden. Nog dierzelfden avond stuurde Mary haar mooiste foto. Dat was het begin van een opwindende correspondentie. Mary schepte veel plezier in de schriftelijke flirtation.

Rex Hanshall werd voor Mary de vertrouwde vriend dien zij tevergeefs onder haar jeugdvrienden en jeugdvriendinnen gezocht had. Tweemaal per week gingen lange epistels naar Florida, waarin Mary haar geheele hart uitstortte.

Maar op zekeren dag kreeg zij door bemiddeling van een vriendin de gelegenheid een tweede correspondentie te beginnen. Een ingenieur in het Noordelijke, veraf gelegen Oregon zocht eveneens een jong meisje aan wie hij schrijven kon. Zij dacht niet lang over na en ging op het aanbod in. De ingenieur William B. Ferguson ontdekte in haar brieven een ernstige, brandende ziel. Mary's hooghartige, zuiver gevormde gelaatstrekken deden hem een energiek en trouw karakter verwachten. Mary zou wellicht gehoor gegeven hebben aan het

verlangen dat uit de reserve en den eerbied van den jongen man sprak, wanneer zij bij Ferguson niet het een of andere lichaamsgebrek verwacht had. Dit hield haar er van terug, te ver te gaan. Waarom had hij tot nu toe nog steeds vermeden, haar zijn foto te sturen? Deze dubbele correspondentie duurde reeds verscheidene maanden, toen Mary op een Zondag in Mei een verrassing beleefde, die haar veel plezier bereidde.

Rex Hanshall noodigde haar uit, drie weken in de villa van zijn vader te komen logeeren. De vader schreef met dezelfde post aan de ouders van het jonge meisje en stuurde eveneens het reisgeld.

Acht dagen later verliet Mary aan het station Miami den trein.....

Rex wachtte haar op. Hij was werkelijk de knappe jongen met het door sport getrainde lichaam. Opgewekt, levendig, beminnelijk..... en niet in staat, zijn liefde voor Mary ook maar een oogenblik te verbergen.

Het werd avond in Miami..... Rex bracht het jonge meisje in zijn auto naar de woning van zijn vader. Door met bloemen beplante straten, voorbij de heerlijkste villa's. Haar verrukking bezorgde hem een kinderlijke vreugde. De lucht was zwaar van den geur van de zee, der mimosa, aloës en cactusbloemen. Hoe donkerder het werd, hoe meer lichten er aan gingen en zij veranderden het landschap in een sprookjesland. Welk een ontvangst voor Mary!

Zij bracht in de luxueuze villa der Hanshall de heerlijkste dagen door. Onmerkbaar nam de liefde bezit van haar hart. En op een avond, toen zij met Rex langs het strand wandelde, sprak hij stotterend onhandig zijn liefdesverklaring uit. Als verdoofd liet zij zich door den jongenman kussen.

„Wil je mijn vrouw worden, Mary?“ fluisterde hij haar toe. Was het een laatste restje coquetterie of dacht zij plotseling aan Ferguson? Zij zei niet onmiddellijk: ja.

„Lieve vriend,“ antwoordde zij, „je weet, dat ik je graag mag. Maar je moet mij wat tijd laten om hierover na te denken. Over twee dagen zal ik je mijn beslissing zeggen.....“

Mary was juist begonnen zich uit te kleeden, toen het kamermeisje kwam zeggen, dat iemand beneden op haar wachtte. Zij ging direct naar beneden. Toen zij binnenkwam stond een ongeveer veertigjarige man uit een der fauteuils op. Een buitengewoon knappe verschijning, ongewoon groot en breed geschouderd. Zwarte, zeer levendige oo-

gen verhelderden een enigszins hard gezicht. Uit zijn geheele voorkomen sprak eerlijkheid en energie.

„Juffrouw Rennwick“, zei hij met een diepe stem die van opwinding trilde..... „ik ben William Ferguson. Neemt u mij niet kwalijk, dat ik u tot hier gevolgd ben, maar een reis voerde mij toevallig naar Oklahoma en daar vernam ik uw adres. Daar ik al sedert veertien dagen geen antwoord op mijn brieven ontving, dreef de onrust mij hierheen.....“

Zijn stem beefde en in zijn oogen stond zoo'n vurig verlangen te lezen, dat Mary van schrik en angst geen woord vermocht uit te brengen.

Zacht ging hij verder:

„Wees niet boos, Mary, ik smeeek het je. Ik vermoedde al iets dergelijks toen je brieven steeds zeldzamer werden. Je bent mij niet verplicht en ik verlang ook niets. Maar voor je ja altijd aan banden legt Mary, smeeek ik je..... denk ook een beetje aan mij en aan mijn leven, of.....“

De woorden bleven hem in de keel steken..... eindelijk stiet hij toch nog een paar woorden uit:

„Ook ik heb je lief!“

En hij ging weg, zonder dat het jonge meisje de geringste poging gedaan had, hem terug te houden.....

Mary was alleen in haar kamer en dacht wanhopig na..... Plotseling verzette alles in haar zich tegen den man, die haar tot aan den drempel van haar geluk vervolgd had. Met welk recht trad hij haar in den weg.....? Nee, duizendmaal nee.....! Door deze afschuwelijke afpersing liet zij zich niet bang maken. Haar hart behoorde aan Rex en hij moest direct haar jawoord hebben. Zij ging voor de schrijftafel zitten, om aldus haar opwinding beter meester te kunnen worden.....

Precies op hetzelfde oogenblik las Rex in zijn kamer een briefje dat zoo juist voor hem gekomen was:

Schrijver dezes is een vriend van Mary Rennwick. Hij verzoekt u om een belangrijk onderhoud en verzoekt u een volledig stilzwijgen in acht te nemen. Kom vannacht om twaalf uur bij den zwarten steen, hij zal er dan ook zijn.”

Onderteekend door William B. Ferguson.

Mary had Rex over dezen Ferguson herhaaldelijk gesproken als van een verren, geheimzinnigen vriend. Wat wilde hij van hem en waartoe diende die ontmoeting midden in den nacht en zoover buiten de stad? Maar Rex was een vastberaden jonge man. Precies om half twaalf reed hij met zijn kleinen wagen naar den zwarten steen. Het

was nog geen twaalf uur, toen hij er aankwam. Hij stapte uit en begaf zich naar het strand, naar de donkere, eenzaam in de zee oprijzende rots. De stilte van den nacht werd slechts door het geroes der branding onderbroken.

Plotseling knarsten er stappen achter hem. De jongeman keerde zich om en stond tegenover een reus, wiens gigantische verschijning een ongewone kracht deed vermoeden.

Zij groetten elkaar.

„Voor alles moet ik u mijn verontschuldiging aanbieden,” zei Ferguson met een harde, stroeve stem, „dat ik u verzocht heb op dit late uur hier te komen. Ik heb deze eenzame plaats en dit late uur gekozen om u een moeilijke bekenenis te doen: ik ben krankzinnig verliefd op Mary Rennwick. Dat ik meer dan middelmatig sterk ben, zult u al wel opgemerkt hebben. Het zou daarom een kleinigheid van mij zijn u neer te slaan en uw lijk te doen verdwijnen. De oceaan is even groot als hongergig.....”

„O, windt u zich niet op,” voegde hij er lachend aan toe. „U kunt gerust zijn. Deze oplossing ligt mij niet..... Ik heb een veel beter voorstel te doen.....” Zijn stem werd nog plechtiger..... „Ik daag u uit tot een duel, maar tot een duel dat niet alledaags is. Het betreft een soort wedstrijd, waarbij de overwinnaar (en ik hoop intens dat er een overwinnaar zal zijn) Mary als prijs ontvangt. U weet dat het hier wemelt van haaien. Zij zullen onze rechters zijn. Daarginds ligt Drop-Harbour. U kunt de lichten duidelijk zien. Een zeeëngte van hoogstens een mijl scheidt ons daarvan. Wij zullen naar den overkant zwemmen en wien de haaien sparen zal met Mary trouwen.”

Ferguson sprak op volkomen rustigen toon en Rex voelde, dat hij zelfs voor het uiterste niet terugschrok. Wat moest de jongeman tegenover deze reus beginnen? Vluchten? Tot een dergelijke lafheid kon hij niet besluiten. En hoe zou hij verder kunnen leven onder de voortdurende aandacht van dezen krankzinnige? Beter kon hij maar ineens een einde aan maken, en wie..... weet..... misschien zou hij hierdoor dezen gevaarlijken mededinger voor goed kwijt zijn. Het geheimzinnige waarmee Mary Ferguson omgaf viel Rex weer in en maakte hem plotseling wantrouwig.

„Agesproken!” zei hij, na een kort, zwaar drukkend zwijgen.

Zij waren snel uitgekleed. Het schuim der branding spoelde koud om hun bloote voeten. Weldra stonden zij tot aan de oksels in het water. De zee scheen zich voor hen te verheffen en zij begonnen naar de lichten van Drop-Herbour toe te zwemmen. De maan fonkelde op de toppen der golven, maar het water daaronder was zwart en diep en vol afschuwelijke gevaren.

Rex vertelde later van de ontzetting, die hem tijdens deze tragische minuten het hart samenkneep en in zijn ooren dreunde gedurende deze minuten, toen de golven der zee hem omvat hielden als vreemde dieren, waarbij hij ieder oogenblik de glibberige aanraking van een haai of den verschrikkelijken beet zijner tanden verwachtten. Het viel hem moeilijk naast Ferguson te blijven, wiens vlugge, krachtige slagen hem snel vooruit brachten.

Misschien maakte Ferguson te veel leven met 't zwemmen. Een vertwijfelde kreet brak zich plotseling baan uit zijn keel, zijn worstelende armen strekten zich ten hemel..... daarna was er aan de oppervlakte niets meer te zien, niets dan bewegend water waaronder iets scheen te gebeuren.

Verdoofd en half bewusteloos zag Rex de redding wenken. Een ruk..... en hij draaide zich om. Langzaam, voorzichtig, den afschuw die hem bijna verstikte met met kracht onderdrukkend... zwom hij denzelfden weg terug, naar den oever toe.....

In zijn kamerteruggekeerd vond hij op zijn schrijftafel Mary's antwoord. Zij stemde er in toe, zijn vrouw te worden. Ontdaan en over haar geheele lichaam bevend hoorde Mary den volgende dag het verhaal van de beide minnenden, waarover de haaien recht gesproken hadden. Zij viel half bewusteloos aan de borst van haar verloofde.

Een later trouwden zij en de huwelijksreis was heerlijk.

Eindelijk moesten zij echter naar Miami terug, waar Rex een belangrijke plaats bekleedde. Het leven lag licht, gemakkelijk en gelukkig voor het jonge paar.

Maanden verliepen toen er een schaduw aan den horizon van hun geluk verscheen. Mary verviel in een lichte melancholie, die nettertijd steeds erger

werd. Haar oogen werdén dof en keken star voor zich uit, alsof zij iets ontzettends zagen. Tevergeefs bestormde haar echtgenoot haar met vragen. Zij antwoordde met een gedwongen glimlach wanneer Rex het echter niet opgaf, brak zij in tranen uit, viel hem om den hals en drukte zich dicht tegen hem aan. Toen Rex op een morgen onverwacht de kamer van zijn vrouw binnenkwam, vond hij haar wezenloos over een brief gebogen. Hij trad zacht naderbij en las Ferguson's naam. Bij den zachten kreet, dien hij niet vermocht te onderdrukken, keek Mary ontzet en vertwijfeld naar hem op. Zij liet zich in een fauteuil vallen en begon heftig te snikken. Af en toe stiet zij moeizaam een paar woorden uit. De herinnering aan Ferguson drukte haar als een nachtmerrie, zei zij. Het einde van dezen man, die haar tot in den dood had, liefgehad, bezorgde haar hevige kwellingen.

Zij vond zulke deemoedige woorden om zichzelf te verontschuldigen, zooveel zachtmoedigheid en onderworpenheid, dat haar man zijn toorn voelde verdwijnen en medelijden de plaats er van innam. Hij sloot haar in zijn armen om haar te troosten, te verdedigen en vol innige teederheid te overreden met alle kracht tegen deze ziekelijke denkbeelden te strijden.

Gedurende de dagen die nu volgden, dacht Rex werkelijk dat zijn vrouw dezen druk de baas geworden was. Maar hij moest weldra vaststellen, dat het kwaad, dat bezit genomen had van haar ziel niet zoo eenvoudig te overmeesteren was.....

Dienzelfden avond riep Rex de hulp in van een psychiater, die hem verandering van omgeving aanriep.

Door de woorden van den dokter bemoedigd, snelde Rex vroolijk de paar treden op, die naar zijn woning voerden. Zijn vrouw was niet thuis. Het was reeds laat en deze afwezigheid was ongewoon. Het kamermeisje had mevrouw tegen zeven uur alleen in haar wagentje zien wegrijden. Zij had een

buitengewoon treurigen indruk op haar gemaakt.

„Ik geloof“, voegde zij er aan toe, „dat zij wegreed in de richting van den zwarten steen“.

Als een dreiging steeg een vermoeden in Rex op.

Hij sprong in zijn wagen en joeg ais een waanzinnige langs de wegen die hij sedert dien tragischen nacht gemeden had. Bij een kromming van den weg zag hij den zwarten steen. De remmen knarsten. Hij rende naar het strand. Daar, tusschen de steenen, die lichte vlekken.

Hij snelde, alles door elkaar roepend, naar de zee.

Maar hoe scherp hij ook toekeek, hoe wild zijn hart ook bonste en hoe scherp zijn oogen ook iedere golf afzochten... niets... niets... niets dan die roode vlek, die de dalenden zon belichtte en die langzaamhand uitvloeide en verdween.....

Een maand later zat Rex volkomen terneergeslagen in zijn werkkamer voor zijn schrijftafel. Automatisch nam hij uit het stapeltje post een enveloppe, waarop als afzender de naam van een advocaat stond. Rex scheurde haar open. William Ferguson's zaakwaarnemer deelde hem mee, dat zijn client hem tot universeel erfgenaam gemaakt had. Het vermogen bedroeg aan vaste en roerende goederen honderdduizend dollar. Er waren eenige regels door Ferguson geschreven ingesloten. Zij vloeiden voor Rex's brandende oogen in elkaar :

Geachte Heer, als dit bericht u bereikt heb ik de partij verloren. Maar denk niet dat u door deze overwinning Mary voor altijd heb gewonnen. Zij bemint mij, zonder het tot nu toe te weten en ik ben ervan overtuigd, dat zij mij in den dood zal volgen. Ik hoop dat mijn vermogen u zal helpen te leven en te vergeten.....”

Het drama eindigde aldus, als een comede, met een erfenis.

Dat is alles

Maar het is een ware gebeurtenis..... een ordere vele.

Mayerling.

„Mayerling” is een film vol romantiek, een film die ons beelden toont van Weenen op zijn hoogtepunt.

Weenen uit dien tijd, was het Weenen dat vol was van een schittering van uitgelezen Rome voor zijn val.

Terwijl het uiterlijke overheerschte, knaagde de worm der decadentie aan de wortels van het gezag van keizer Frans Josef.

de schitterende critieken die deze Fransche film overnam, overal waar ze reeds is vertoond heeft gekregen.

We willen wel een passage citeeren van hetgeen „Het Volk” over deze film heeft geschreven. De film-redacteur beëindigde zijn critiek met de volgende woorden: „Mayerling is een volmaakte film. Volmaakt om het verhaal, volmaakt om de regie en de technisch-artistieke verwerkelijking-hoe prachtig

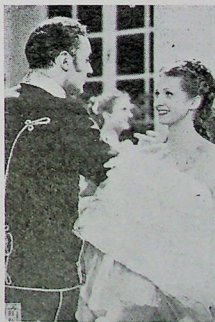

Alomme in het land voelde men den naderenden val van het keizerrijk, voelde men de laatste gigantische stuiptrekkingen van de Oostenrijksche aristocratie.

En terwijl de muziek zoete walsen deed weerklinken, voltrok zich een drama in het stadje Mayerling. Twee schoten werden vaag gehoord door een kamerdienaar..... een kroonprins zocht met zijn geliefde geluk elders..... ontvlood het schunnige, wreede leven in dit ondermaansche.....

Uit dit gegeven heeft Claude Anet een boeiende roman geschreven getiteld „Mayerling” en Anatole Litvak schreef een film die men zijn levenswerk heeft genoemd.

Het zou ons te ver voeren in dien wij hier al

is de zachte foto en hoe fijn is de muziek van Arthur Honegger! —, volmaakt om de regie van den magischen Anatole Livak."

In Frankrijk, in Nederland en overal elders heeft „Mayerling" een succes gehad dat zijn weerga bijna niet vindt. Het enthousiasme van de heeren critici over dit schoone filmwerk is buitengewoon. Het kan ook niet anders. Immers aan deze film is de uiterste zorg besteed en het gegeven speelde zich af in een bij uitstek geschikt tijdperk der romantiek.

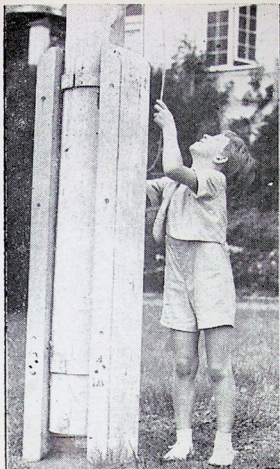
Het is de verdienste van het Gøng Film Syndicaat waardoor wij binnenkort in staat zijn dit filmwerk te bewonderen in het theater van den hier ter stede zoo welbekende heer Johnny Duel, namelijk in „Capito!"

Gelezen de buitengewoon gunstige critieken in alle Nederlandsche bladen twifelen wij er niet aan of het Bataviaasche filmpubliek zal deze film weten te apprecieeren en voorspellen wij een geweldige stormloop naar het Capitol gedurende den tijd dat de film daar wordt afgedraaid.

De hoofdrollen in deze film worden vertolkt door de aanmijnige jonge Fransche actrice Danielle Darrieux als baronesse Marie Vetséra en Charles Boyer als kroonprins Rudolf.

Een moeilik karwei voor een klein kereltje. — De Belgische prinsjes, die hun vakantie dit jaar bij hun grootouders prins Karel en prinses Ingeborg te Fridhem in Zweden doorbrengen, zullen weldra weder naar hun land terugkeeren om hun lessen te hervatten. — Een snapshot van kroonprins Boudewijn, die de vlag op het terrein van het kasteel omhoog hijscht.

ZWEMMEND OVER HET KANAAL. — Een 21-jarig Noorsch meisje, Marvell Abrahamson, is te Dover in serieuze training om een poging te doen het Engelsche Kanaal over te zwemmen. — Mej. Marvell met een jonge bewonderaarster, die haar waarschijnlijk de kunst wil afkijken.

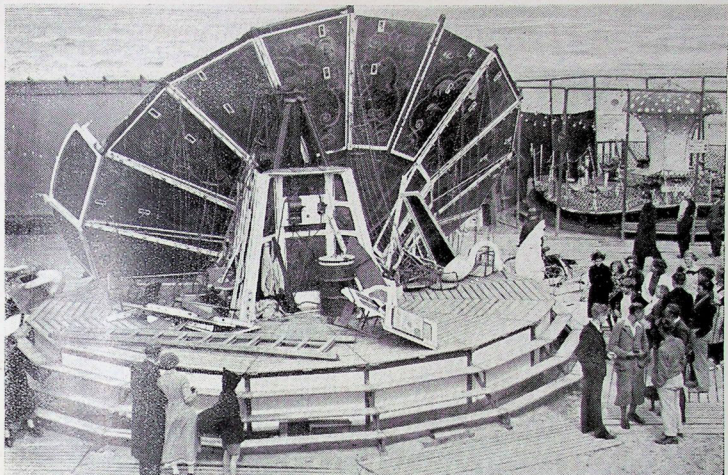
NA ZIJN PHENOMENALE PRESTATIE in het Olympisch Stadion te Parijs, de 100 meter in 10.2 seconden te loopen, werd de Amerikaanse neger-athleet, Ben Johnson, van alle kanten door geestdriftige toeschouwers gelukgewenscht. Johnson liep in denzelfden tijd, dien Jesse Owens te Berlijn maakte.

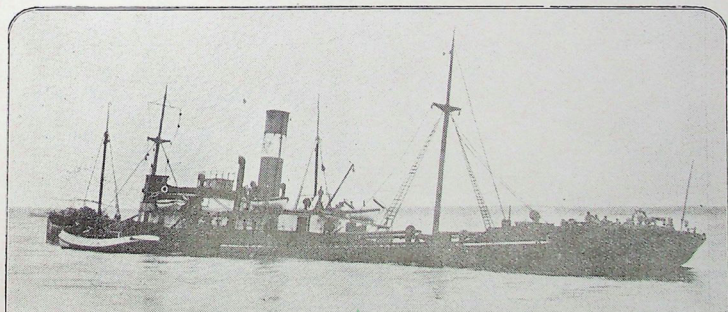
EEN LAATSTE GROET . . . en het Prinselijk Paar verlaat, na een glorieuzen tocht met Hun nieuwe motorjacht „Piet Heim” langs meer dan duizend vroolijk versierde vaartuigen, in hun auto de kade achter het Centraal Station om naar Soestdijk terug te keeren. Links: Prins Aschwin.

BAD-SEIZOEN IN DE OMGEVING VAN CALCUTTA. — Elk jaar opnieuw heeft Calcutta van groote overstromingen te lijden, wanneer de dijkeeringen de zware moessonregens niet verwerken kunnen. — Een hoofd-„straat” in een der voorsteden, waar voetgangers al varende hun weg moeten zoeken.

ZWEEFMOLEN INGESTORT TE SCHEVENINGEN. — Op het Lunapark te Scheveningen speelde zich Zaterdagavond j.l. een ernstig ongeeluk af. Door het afknappen van den mast sloeg, onder panischen schrik der vele kermisgangers, de geheele tent tegen den grond, de 27 luchtreizigers, van wie er vier verwond werden en vier bewusteloos bleven liggen, met zich mee trekkend. — De chaos na het ongeeluk.

GRIEKSCH SCHIP AANGEVAREN DOOR NED. MOTORSCHIP. — Op den Nieuwen Waterweg is Zaterdag j.l. het Nederlandsche m.s. „LJssel" in aanvaring gekomen met het naar Piraeus vertrekkende Grieksche s.s. „Possidon". Om zinken te voorkomen heeft men de „Possidon", die zwaar beschadigd werd, aan den grond gezet; de bemanning staat, op alles voorbereid, gepakt en gezakt klaar om het schip te verlaten. Het Nederlandsche schip heeft, wel is waar met ingedeukte steven, zijn reis naar Dordrecht kunnen voortzetten.

MOEDER EN PETEMOEL. — Een hond en een hen hoeders van hondenkuikens: een rareit, die in een landhuis nabij Whippsnade (Eng.) te zien is. De hond wierp haar zes jongen in een haars inziens veilig plekje in het kippenhok, maar een bemoeizieke kip adopteerde oogenblikkelijk de diertjes en stond eerst na langdurigen strijd toe, dat moeder en pleegmoeder te zamen het jonge goedje tegen vreemde indringers bevelligten.

VAN HET NOORD-CHINEESCHE KRIJGSTOONEEL. — In het Noorden van China, waar de Japaners er op uit zijn hun tegenstanders uit den Nangkau-pas te verdrijven, haasten zij zich de veroverde stellingen te versterken. — Japansche infanterie in de gloeiende zon bezig met het aanleggen van prikkeldraadversperringen.